

(Рукопис у Національному музеї укр. мистецтва у Львові); “Протестація” // Пам’ятки братських шкіл на Україні. – Київ, 1988. – С. 313-328.

Література: Возняк М. С. Письменницька діяльність Івана Борецького на Волині і у Львові. – Львів, 1954; Исаевич Я. Д. Преемники первопечатника. – Москва, 1981. – С. 26, 49, 54, 61, 66, 67, 70, 71, 84; Мицько І. З. Острозька слов’яно-греко-латинська академія (1576-1636). – Київ, 1990. – С. 83; Науменко Ф. І. Педагог-гуманіст і просвітитель І. Борецький. – Львів, 1963; Українські письменники. Біобібліографічний словник: у 5-ти томах. – Київ, 1960. – Т. 1: Давня українська література (XI-XVIII ст.) / Уклад Л. Є. Махновець. – С. 216-221; Харлампович К. Западно-русские православные школы XVI и начала XVII века, отношение их к инославным, религиозное обучение в них и заслуги их в деле защиты православной веры и церкви. – Казань, 1898. – С. 307, 309, 310, 311, 329, 343, 352, 355, 358, 361, 367, 388-390, 394; Шинкарук В. І. Пам’ятки братських шкіл на Україні. Кінець XVI – поч. XVII ст. – Київ, 1988; Kossow S. Patericon.... – Kijów, 1635. – S.180.

Ігор Пасічник

Борисович Ісакій (Святогорець) (* ? – † 30.12.1643, Межигірський монастир)

Церковний та культурний діяч. Ісакій – чернече ім’я. Із наведених ним біографічних даних (у листі до Російського патріарха Філарета) видно, що був близьким до Александрійського патріарха *Мелетія Пігаса* (від нього одержав дияконське звання, називав себе його учнем), наступник якого *Кирило Лукаріс* надав йому пресвітерський ступінь. 15 років перебував в Афоні. У 1597 р. згадується як ігумен Степанського монастиря. Як такий, можливо, брав участь у Берестейському антиуніатському соборі 1596 року. Був посланий 1600 р. до Константинополя, Антіохії, Александрії, ймовірно, для узгодження дій проти уніатів. Повертаючись в Україну, за

дорученням *Мелетія Пігаса*, організував на Афоні серед співвітчизників відповідь на твір *П. Скари* “Про єдність церкви божої”. Результатом стала поява наприкінці 1599-1600 рр. двох полемічних творів, у написанні яких брали участь Б. та *I. Вишеньський* (інший погляд – автором є тільки *I. Вишеньський*). Після повернення у 1602 р. став ігуменом *Дерманського монастиря*, маючи звання протосингела Александрійського патріарха. Реорганізував життя в монастирі, залишив до роботи в *Дерманському культурному осередку* різних діячів (у т. ч. *Іова Княгиницького*). Саме за цей час Дермань за короткий час став одним із найбільших культурних, освітніх, друкарських центрів України. Тоді було надруковано “Ліамент дому княжат Острозьких...” (після 2.12.1603), “Октоїх” (12.09.1604), “Лист... до єпископа Іпатія Потія” *Мелетія Пігаса* (6.02.1605). Не раніше 15 лютого 1605 року Б. повертається в Степань. У 1614 р. знову відвідує Афон, у листі з якого називає себе колишнім ігуменом дерманським, не згадуючи Степань.

У 1617 р., будучи ігуменом Чернчицького монастиря, виступає одним із засновників Луцького Хрестовоздвиженського братства. У 1621 р. висвячений Єрусалимським патріархом Феофаном на луцько-острозького єпископа, при цьому був, судячи з підпису під інвентарем Степанського монастиря від 11 березня 1627 року, його ігуменом. Існує думка, що Б. міг бути автором твору “Совітованіє про благочестя”, який пов’язується з Луцьким Хрестовоздвиженським братством. Перебував у близьких стосунках з *І. Борецьким*, що, очевидно, вплинуло на вибір Б. для поїздки в Москву (1624). Помер у Межигірському монастирі.

Література: Исаевич Я. Д. Новые материалы об украинских и белорусских печатниках первой половины XVII в. // Книга. Исследования и материалы. – Москва, 1977. – Сб. 34. – С. 149-154; Кралюк П. М. Луцьке Хрестовоздвиженське братство. – Луцьк, 1996. – С. 25-28; 43-44; Його ж. “Совітованіє о благочестії”: контекст, ідеї, автор // Філологічні

Заснований іноземними вісевідмінами істочник
 із землі румунські. Підприємством сию книгу розвівши багато
 здобуткою письменності. Родичами хвістом місцевим. Доказав
 сповідь іноземної землі Поморянської. Ахтова місце
 книжні фроліти є поганою істотою із витекли. Іншими
 способом висвітити. Радзивіл. акафіорівським
 купців харівським. Шестнадцять із земельної землі
 під купців харівським. Купців харівським. Ахтова
 книжна фроліти є поганою істотою із витекли.

Вкладний запис Ісакія Борисковича на дерманському “Октоїху” 1604 року

студії. – Луцьк, 1997. – Вип. 2. – С. 81-87; Мышко И. З. Дерманский культурно-просветительный центр и его участие в идеологической борьбе на Украине (70-е годы XVI в. – 30-е годы XVII в.) // Федоровские чтения. 1978. – Москва, 1981. – С. 50; Його ж. Острозька слов'яно-греко-латинська академія (1576-1636). – Київ, 1990. – С. 84.

Віктор Атаманенко

Братство ім. князів Острозьких в Острозі

Громадська релігійно-просвітницька і науково-краєзнавча організація в Острозі.

Заснована у 1909 р. місцевою інтелігенцією під впливом відзначення 300-річчя з дня смерті князя В.-К. Острозького (1908) та перенесення до Острога з Києво-Печерської лаври частини мощей преподобного князя Федора Острозького. Крім традиційної для православних братств початку ХХ ст. сфери інтересів (опіка над храмом, добродійність, поширення культу святого патрона братства), воно поставило за мету збереження, вивчення, відбудову пам'яток острозької старовини, розробило широку історико-просвітницьку програму.

У центрі її знаходилась освітня і культурна діяльність князів Острозьких та ОА. Установчі збори Б. відбулися 2 лютого 1909 року.